

СВОБОДА **SVOBODA**
 FOUNDED 1893
 Svoboda (ISSN 0274-0964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
 Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
 Бюро УОУ в Вашингтоні: (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)
 Передається по \$55.00 на підписку \$32.00 на 3 місяці \$17.00 Для члена УОУ \$30.00 річно. За кожен зміст адреси \$1.00
 Чекі / money orders виставляти на "Svoboda"
 Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Він, власне, швидко скінчився — місяць вересень, а мені вже той же день, коли після літніх вакацій дівка побігла до школи, віддається таким далеким, мов би цілий рік проминув. Чому б це з'явилася отака нова аномалія? Яка і справжня аномалія? Загалом жоден час, бо з закінченням місяця загальном — мій й досі нечасово його об'єктивної сутності. Одне достеменно відомо: коли мало події та вражень, довжина часу меншується — приймають те, коли ти наймаєшся споглядати. Кожен окремий день тягнеться надто довго, а всі твої дні як би будуть переставати існувати. Так, скажімо, ознаматися творчому діяло, навіть шло роки надати на нього в один стрий доцільний день. Тате наповнений подіями місяць розділяється в об'єкті, мов дрібні жабки, супри при дитчю куляди — статим таким домім, що й у календарі не вміщається.

Микола Руденко
ЦЕЙ ДОБРИЙ МІСЯЦЬ ВЕРЕСЕНЬ

поверно передовим трагічним подіям, там, куди я бігав босоніжним алопом, у шахтарському містечку Славянське, Луганської області, патріархальних тридцять шість років, нових сім, і воли до життя чоловічогородування. Коли солдати гинуть на війні — це страшно, але ж не так: всі вояки з рійних міст і сіл, матері десь одлакуть їх поховати, не сплукнувшись між собою. Але ж коли село або невеличке містечко, як отє Красьне, втрачає надвуд понад три десятки батьків, братів і синів, хати яких туляться одна до одної — а чим це ліхо можна поринати? Відразу ж з'являються такі вулиці, вулиці сиріт. Я починаю свою життя з такої трагедії, мій батько також не повернувся додому. І війни не було, а всі здорові, сильні чоловіки померли за свою землю.

Микола Руденко
ЦЕЙ ДОБРИЙ МІСЯЦЬ ВЕРЕСЕНЬ

як ніколи раніше. Шахтне устаткування чистіше, шноше, а вулиці ровніші, шроблені — треба вкладати нові будівлі, що з'являються з добре об'єктивних шобтарськими селами — куди діти людей? І те тоді, коли Україна віддається на волю енергійного Уряду не внаслідок нішого вилучу, окрім підвищення заробітної плати шахтарям — і більше до цього, ніж вулиці, вулиці на місяць. Багато це чим і в Америці, як в Україні, вартість тільки 200 доларів. Та якщо гадати, що лікар столичної лікарні отримав 7-8 доларів на місяць (400 тис. купонів), то шахтарський заробіток мав бути величезним. Яка ж це була епоха? Україна рідна? Як і чого жинуть твої люди, що по суті, побавлені заробітків?

Микола Руденко
ЦЕЙ ДОБРИЙ МІСЯЦЬ ВЕРЕСЕНЬ

А таки ж якое жинуть. І навіть непогано озаянjeni Івануть не голодні. Не без винятків, звичайно, але ж сумних винятків не бракує: надати у багаті Анатолію. Навіть український народ переживати великі кризи. Зуби гудуться і під нізкою з тонких маленьких клі-

3 ЛІСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ
ЛИСТ ДО ПРЕЗИДЕНТА Л. КУЧМИ

Достойний Пан Леонід Кучма
 Президент України
 вул. Грушевського, 7
 Київ, Україна

Достойний Пане Президенте!

Сюю Українських Філателістів і Нумізматиків (СУФН) вітає Вас й вибором на Президента України. СУФН і міжнародні філателістичні товариства, метою якого є об'єднати усіх збирачів українських матеріалів та стимулювати дальші дослідження української філателії. СУФН — це організації аполітична, яка вітає усіх колекціонерів, що посилають себе справі сприяння української філателії і нумізматиків. Члени нашої товариства користуються багатьма вигодами: добре обізнаним журналом «Український Філателіст», шканим бюлетенем, аукціонами, і т.д.м, експертною системою.

З повагою,
 Д-р Богдан Болнарук,
 ексекутивний віцепрезидент

ЯК РОЗУМІТИ ВИСЛІВ
„ОФІЦІЙНА“ РОСІЙСЬКА МОВА В УКРАЇНІ?

Досі багато писалося про значення вислову й окреслення Президентом Леонідом Кучмою російської мови, як „офіційної“ в Україні. Одне ніхто, включно з Президентом, не дає ясного, вичерпного пояснення цієї мовної функції. Насувається так припущення найбільше правди. Цілий європейський простір поділено на дві зони впливу — захід, що влючає Польщу і південь Америки, та схід під впливом Росії. Тому що на всіх збірках, з'ядах, конференціях західною зоною „офіційною“ мовою є англійська, Москва домоглася з престижними причинами, щоб не пасти „злізній“, щоб „офіційною“ мовою у зустрічах держав сходу була російська мова.

Мабуть Президентів України не розуміють англійською мовою, то схвачені перекладають їм факти на рідну мову, але „офіційно“ наряди проходять англійською мовою. Таких самих прав домагає Росія і під її тиском Америка заставляла Україну прийняти за „офіційну“ мову — російську на всіх просторах воліви Москви. Навіть, коли б зустрічі міжнародного характеру відбувалися на терені України, то вони велись б поросійськи з тим, що окрім фахові перекладачі передавали б присутнім мужчинам діалогів англійською або іншою мовою.

Володимир Баргура
 Вугаєв, Н. Й.

Наталія Кібень
Осінь

*Хитаються верби мов яні,
 І листя горюче золоте,
 Це щість, други кохати,
 Зиму нам на крилах несе.*

*У серні писемь не багато,
 Немає топісок у каю...
 Та ось, моя ти Барбаро,
 Чем швидко прийшла ти
 на землю мою?!*

Б. Клінтон і Б. Єльцин
в Об'єднаних Націях

26-го вересня ч. р. президент Білл Клінтон вилітає на сесію Генеральної асамблеї Об'єднаних Націй промову, в якій заторкнеться про головні справи, потребу розроблення у світі, ситуацію в Гаїті та дальший неспокій в Боснії з погіршенням ситуації в Сараєво.

Здаючись собі справу, що зброна інтервенція Америки в Гаїті, критикована в Америці та непопулярна в широкому світі, Президент намагався представити її як добро для гаїтянського народу і конечність зберегти правопорядок у міжнародно му житті. Підкреслює, що це не була акція Америки, а Об'єднаних Націй і промовчав існування в світі членів інших диктатур, яким Об'єднані Нації і Америка не цікавляться. Закликав Об'єднані Нації відкликати існуючі економічні санкції в Гаїті та заповіти, що Америка відновлює летунську комунікацію з Гаїті і дає дозвіл вислати туди грошові допомоги. Інформував, що в нагальному році в Гаїті відбудуться нові президентські вибори і що ролля Америки в Гаїті скінчиться, коли в половині жовтня цього року переїде туди демократичний президент Жан Бертран Арістід. Закликав Об'єднані Нації до дальшої дії в користь замрирення в Боснії, звернувши увагу, що ситуація в столиці Боснії Сараєво знову погіршилася.

Промову Білла Клінтона характеризувала прикметний його пропалагандивний стиль. Він кількакратно згадував конечність свободи людських прав, доброту для всіх людей і т. п. фрази. Можна грубо сумніватися, чи виступ президента Б. Клінтона в палаці Об'єднаних Націй і при тій нагоді його відвідини чорної дільниці Нью Йорку Гарлему та пропалаганду у користь перевибору нью-йоркського губернатора Маріо Комо збільшать послаблену популярність теперішнього Президента.

Того самого дня промовляв на пленарному засіданні Асамблеї Об'єднаних Націй президент Росії Борис Єльцин. Говорив про-російськи з паралельним англійським перекладом. Б. Єльцин виступав у ролі митроворця. Конкретно пропонував, щоб головні західноєвропейські держави, Америка і Росія провели конференцію про можливі шляхи дальшого розроблення у широкому світі. Він мав ува, що могло б звучати, як великодержавний імперіалізм, зберігаючи одночасно тон речника великої імперії. Як і президент Клінтон, його виступ на форумі Об'єднаних Націй був продуктивним його, Єльцина, важкою ситуацією, яка створилася після останніх виборів до російського парламенту. Та фактичний союз скрайніх російських реакціонерів і комуністів диктує Єльцину тактику речника великодержавної імперії з одночасним підкреслюванням миролюбності тієї імперії. Неприємні голосні виступи „російського Гітлера“ В. Жириновського з погрозами третьої світової війни зробили погану прислугу Росії, і Єльцин рахується з цим.

Взагалі сесії Генеральної асамблеї Об'єднаних Націй не викликають великого зацікавлення. Створена після Першої світової війни Гаї Націй з осідком у Женеві банкрутувала, бо не була в силі перешкодити вибухові Другої світової війни. Створені Об'єднані Нації як міжнародний апарат миру теж до тієї ролі не досрели. Вибухові третьої світової війни перешкодили на Об'єднані Нації, а заснований в 1949 році блок Північно-атлантийського оборонного пакту (НАТО). Насправді Об'єднані Нації з їхньою Радою безпеки перетворилися на практиці в допоміжний чинник Америки. Майстром у використуванні резолюції Ради безпеки був колишній президент Джордж Буш.

Самі мешканці Нью Йорку і широки кола американського суспільства не цікавляться скляним палатом ОН на Першій авеню, діяльністю і церемоніальними нарадами в ньому. Це потоки слів, які не мають значення. Ніхита Хуццов гатив червоником по столі на Генеральній асамблеї, а кубинський лідер Фідель Кастро вилітає раз на Генеральній асамблеї два й титюджинну промову.

Петро Часто
СОЛОДКА ОТРУТА ЛІВІЗНИ

Не встигли поховати шахтарів під Луганськом, як п'ятеро загинуло під Донецьком. І причини, по суті, однакові: вилучені метали. Це тепер трапляється так часто, що

можли б вивести з кризи, аби ми ситуації бодай рідше жити один з відсталі африканських країн. Тому я виступав з такою пропозицією. Адже з так звани Червоної книги, куди заносяться рідкі предмети флори чи фауни з метою їхнього збереження. То нехай би Організація Об'єднаних Націй, працюючи унікальність додлі в унікальність індустріального характеру, започаткувала Червону Книгу Народу, куди першим записала б саме український, з метою його збереження...

Володимир Базилевський
 „Можє, ми на порозі тотального махізму як втрати свою „я“? Спеціалісти усидля окремих людей губляться у морі плєбейства...“

Леонід Горлач
 „Ловлю себе на думці: іній яксь велитенський сатаністичні сили розгнурють шавші, рутясь сповідаючи устами людські зв'язки з землею і небом, люди розлучили тизю і спокійно говорити про свої болячки справи, такий фабричний не встигають наткати поля різних колорів для вивотелення мінтингових

Яр. Клімовський
БОГОМ ОБДАВОВАНИЙ
МИСТЕЦЬ

(У друті річницю смерті М. Мороза)

Михайла Мороза, одного з уривадишних українських мистців-малюрів, я вже нагоду й велику шшую особисто пітати в Регенсбурзі у воєни роки. У тому таборі для перемішених осіб який декілька визначених мистців-малюрів — Лушч, Борючок, скульптор Кашпученко й інші, але найбільшу увагу я звернув саме на Михайла Мороза. З ним приємно було перекинутись словом не лише на мистецьку тему, він умів захопити собою співрозмовця і мій говорити на кожну тему. З Морозом час від часу з зустрічався в домі Літературно-Мистецького Клубу. В цейлі, в якості хар „Сурма“ не вивдав керувати, приємно було „Апостол“ Кольора. У Мороза був вичерпний мистецький смак і творче колу. „Сурма“ виступав у Регенсбурзі, аудиторія бурхливими оплесками нагороджувала Мороза як соліста. Як таборянин ми зблизились у Регенсбурзі, коли я подарував мистцеві велику картину-альбом зі світової слави мистцями-малюрами. В реванш я одержав картину-красив, який прикршує мою хату.

Моя розповідь про майстра не тільки Мороза стверяється на частях розмовок з ним самим і текстах Іллі Горощоцького та проф. Володимира Овсійчука.

Михайло Мороз, син Іллі Параскевич, народився 7-го липня 1904 року в селі Пільків на Тернопільщині у сімейній селянській родині. Був добровільно-юнаком у Визвольних Змаганнях 1919 року. Пройшов тиф, був ранений. Середньо освіт завершив у Львові. Вступав до Мистецької Школи Олександра Новаківського в 1923 р. У цій школі навчали рисуюнок-малюнок, живопис, композицію, техніку, архітектуру. Читали лекції з анатомії, хемії, історії мистецтва та літератури. Вивчали твори Мітронілла Андрія Шпентюкця, Іллі Яковлєвича, В. Яковлєвича, М. Воронця та інших.

У Мороза був вичерпний мистецький смак і творче колу. „Сурма“ виступав у Регенсбурзі, аудиторія бурхливими оплесками нагороджувала Мороза як соліста. Як таборянин ми зблизились у Регенсбурзі, коли я подарував мистцеві велику картину-альбом зі світової слави мистцями-малюрами. В реванш я одержав картину-красив, який прикршує мою хату.

Петро Часто
СОЛОДКА ОТРУТА ЛІВІЗНИ

не штарків під Луганськом, як п'ятеро загинуло під Донецьком. І причини, по суті, однакові: вилучені метали. Це тепер трапляється так часто, що

можли б вивести з кризи, аби ми ситуації бодай рідше жити один з відсталі африканських країн. Тому я виступав з такою пропозицією. Адже з так звани Червоної книги, куди заносяться рідкі предмети флори чи фауни з метою їхнього збереження. То нехай би Організація Об'єднаних Націй, працюючи унікальність додлі в унікальність індустріального характеру, започаткувала Червону Книгу Народу, куди першим записала б саме український, з метою його збереження...

Володимир Базилевський
 „Можє, ми на порозі тотального махізму як втрати свою „я“? Спеціалісти усидля окремих людей губляться у морі плєбейства...“

Леонід Горлач
 „Ловлю себе на думці: іній яксь велитенський сатаністичні сили розгнурють шавші, рутясь сповідаючи устами людські зв'язки з землею і небом, люди розлучили тизю і спокійно говорити про свої болячки справи, такий фабричний не встигають наткати поля різних колорів для вивотелення мінтингових

Петро Часто
СОЛОДКА ОТРУТА ЛІВІЗНИ

не штарків під Луганськом, як п'ятеро загинуло під Донецьком. І причини, по суті, однакові: вилучені метали. Це тепер трапляється так часто, що

можли б вивести з кризи, аби ми ситуації бодай рідше жити один з відсталі африканських країн. Тому я виступав з такою пропозицією. Адже з так звани Червоної книги, куди заносяться рідкі предмети флори чи фауни з метою їхнього збереження. То нехай би Організація Об'єднаних Націй, працюючи унікальність додлі в унікальність індустріального характеру, започаткувала Червону Книгу Народу, куди першим записала б саме український, з метою його збереження...

Петро Часто
СОЛОДКА ОТРУТА ЛІВІЗНИ

не штарків під Луганськом, як п'ятеро загинуло під Донецьком. І причини, по суті, однакові: вилучені метали. Це тепер трапляється так часто, що

можли б вивести з кризи, аби ми ситуації бодай рідше жити один з відсталі африканських країн. Тому я виступав з такою пропозицією. Адже з так звани Червоної книги, куди заносяться рідкі предмети флори чи фауни з метою їхнього збереження. То нехай би Організація Об'єднаних Націй, працюючи унікальність додлі в унікальність індустріального характеру, започаткувала Червону Книгу Народу, куди першим записала б саме український, з метою його збереження...

Володимир Базилевський
 „Можє, ми на порозі тотального махізму як втрати свою „я“? Спеціалісти усидля окремих людей губляться у морі плєбейства...“

Леонід Горлач
 „Ловлю себе на думці: іній яксь велитенський сатаністичні сили розгнурють шавші, рутясь сповідаючи устами людські зв'язки з землею і небом, люди розлучили тизю і спокійно говорити про свої болячки справи, такий фабричний не встигають наткати поля різних колорів для вивотелення мінтингових

Петро Часто
СОЛОДКА ОТРУТА ЛІВІЗНИ

не штарків під Луганськом, як п'ятеро загинуло під Донецьком. І причини, по суті, однакові: вилучені метали. Це тепер трапляється так часто, що

можли б вивести з кризи, аби ми ситуації бодай рідше жити один з відсталі африканських країн. Тому я виступав з такою пропозицією. Адже з так звани Червоної книги, куди заносяться рідкі предмети флори чи фауни з метою їхнього збереження. То нехай би Організація Об'єднаних Націй, працюючи унікальність додлі в унікальність індустріального характеру, започаткувала Червону Книгу Народу, куди першим записала б саме український, з метою його збереження...

